

Волинський національний університет
імені Лесі Українки
факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

Галина Вахрамєєва

**ПИСАНКАРСТВО.
ОНАМЕНТИКА, ТЕХНІКИ, МАТЕРІАЛИ.**

методичні рекомендації

Луцьк 2022

УДК 745.5.023.1-035.574(072)
В 22

Рекомендовано до друку
науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 10 від 21.06.2022 р.)

Рецензенти:

Гілязова Н., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри дизайну ЗВО
«Університет Короля Данила»
Каленюк О., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри
образотворчого мистецтва Волинського національного університету імені Лесі
Українки.

Вахрамєєва Г.

В 22 Писанкарство. Орнаментика, техніки, матеріали: методичні рекомендації. Луцьк: 2-ге
вид., перероб. і допов. Видавництво: Поліграфічний центр «Друк Формат», 2022. 25 с.

Методичні рекомендації «Писанкарство. Орнаментика, техніки, матеріали»
ознайомлює з особливостями української писанки, її орнаментикою, символічним змістом
та техніками створення. Поданий матеріал сприятиме глибшому розумінню історії
походження та генезису писанкового розпису, його регіональної специфіки. Мета видання
– надати методичну допомогу студентам у вивченні курсу «Писанкарство».

Методичне видання рекомендовано здобувачам першого бакалаврського рівня
художньо-педагогічних спеціальностей, зокрема спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, а також буде корисним усім
поціновувачам писанкарського мистецтва.

УДК 745.5.023.1-035.574(072)
©Вахрамєєва Г. І., 2022
© Волинський
національний університет
імені Лесі Українки, 2022

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	4
2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ПИСАНКАРСТВО»	6
3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	8
4. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ.....	11
5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ.....	12
6. ВИМОГИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ЗАЛІКУ	19
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	22
8. ДОДАТКИ.....	23

1. ВСТУП

Писанкарство є одним із найдавніших видів українського народного декоративно-прикладного мистецтва, у якому яскраво відобразились різні сторони життя народу – звичаї, вірування, естетичні вподобання, поетичне бачення світу, мрії про довершеність та красу життя. Саме тому, збереження і розвиток цього унікального виду декоративного мистецтва, вивчення його історичного походження та генезису є важливим завданням сучасної мистецької освіти.

Те, що писанки походять ще з давніх дохристиянських часів нині вже не підлягає сумніву. Традиція використання пташиних яєць з ритуальною метою, як в Україні так і у інших народів світу, відома ще з часів ранньої бронзи. Яйце виступає джерелом світотворення у різноманітних космологічних міфах та легендах багатьох культур світу.

Питання виникнення, генези власне української писанки лишається відкритим. Пташині яйця використовувались з обрядовою метою на наших землях ще з далеких архаїчних часів. Як і в багатьох європейських народів, в українській культурі в основу уявлень про магічні властивості яйця покладалось асоціативне переосмислення форми у вигляді кола як символічної захисної межі. Культові яйця, не писанки, археологи знаходили на території України у давніх могилах ще доби бронзи. Традиція дарувати навесні крашанки та писанки відома на наших землях з дохристиянських часів і пов'язувалась вона з народними уявленнями про яйце як символ вічного оновлення природи та відродження усього живого після зимового завмирання. Однією з найдавніших знайдених писанок на курячому яйці у світі є писанка знайдена в 1952-1956 рр. на території Польщі у місті Ополе. Її датують X ст.. нашої ери. В Україні найдавнішою вважається писанка XV-XVI ст., знайдена в 2013 р. під час розкопок у Львові. Вона зберігається у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття в Коломиї. Перші колекції українських писанок зібрані у XIX ст., які знаходились в музеях Києва, Лубен, Львова, Кракова, Варшави, Брно

свідчать, що писанкарство було широко розповсюджене на всій території України. Однак, у 20 - 30-х роках ХХ ст., з приходом до влади в Україні комуністично-атеїстичних сил, писанки зараховують до шкідливих релігійних атрибутів і писанкарське мистецтво починають методично і ціленаправлено знищувати. Виготовлення писанок практично припинилося.

Справжнє відродження писанки відбувається після здобуття Україною Незалежності. Писанку починають вивчати в школах та вищих навчальних художніх закладах. До писанкарства звертаються професійні художники. У різних музеях створюються експозиції писанок. Великі колекції писанок мають Львівський музей етнографії та художніх промислів України, Волинський краєзнавчий музей, Музей Івана Гончара, ряд інших музеїв. У 2000 р. в м. Коломия відкривають єдиний у своєму роді Музей писанкового розпису (Рис.3.1.4.). Українські писанки експонуються у різних країнах світу. Писанка стає своєрідним культурно-мистецьким символом України.

Писанкова орнаментика не тільки чарує своєю вишуканістю, мініатюрністю, гармонією колориту, вона містить архаїчне світорозуміння природи, буття, єднає нас з традиціями наших пращурів. Незважаючи на багатство спільних рис у писанках різних регіонів України, однією з їх важливих ознак є наявність локальних відмінностей. Можна виділити, як найбільш виразні, писанки Гуцульщини, Слобожанщини, Львівщини, Поділля, Волині, Полісся, Наддніпрянщини. Разом з цим, треба зазначити, що цей поділ досить умовний, бо в кожному регіоні навіть окремі села мають свої індивідуальні риси, притаманні творчості окремих майстрів.

Символічний та обрядовий зміст писанки, прадавні символи, що укладаються на сферичну форму звичайного пташиного яйця, у вигляді вивірених століттями орнаментальних схем, роблять писанку невичерпним джерелом натхнення для митців. Писанка безперечно була, є і буде одним з найяскравіших культурних та художніх символів України.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ПИСАНКАРСТВО»

Під час вивчення дисципліни студенти вивчають як загальнонаціональні орнаментальні традиції писанкарства, так і регіональні особливості декорування та символіку писанок. В процесі виконання практичних робіт студенти набувають навички у роботі в традиційних та сучасних декоративних техніках оздоблення писанок. Вивчення курсу «Писанкарство», що входить до складу професійно-орієнтованих дисциплін, є необхідною умовою для формування фахової майстерності спеціалістів у галузі образотворчої та декоративної діяльності.

Метою дисципліни «Писанкарство» є: формування знань, умінь і навичок у писанкарстві, ознайомлення з орнаментикою та регіональними особливостями української писанки.

Завданнями вивчення дисципліни «Писанкарство» є ознайомлення з орнаментальними та колористичними особливостями української писанки, вивчення їх регіональної специфіки, виявлення символічного змісту цього давнього виду народного мистецтва.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є писанкарство як вид декоративного мистецтва.

В результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- історичні відомості про виникнення та розвиток писанкарства;
- сучасні тенденції у розвитку писанкарства;
- етно-регіональні особливості українських писанок;
- символіку орнаментів у писанкарстві;
- методику та послідовність виконання писанки у різних техніках та матеріалах.

вміти :

- правильно оцінювати та знаходити гармонійні пропорційні співвідношення всіх елементів орнаментального оздоблення писанки;
- володіти різноманітними техніками писанкового розпису;

- грамотно використовувати у творчій практиці традиційні та сучасні прийомами декорування писанок;
- володіти навичками створення сучасних декоративних інтер'єрних композицій з писанок.

Змістові модулі:

Змістовий модуль 1. *Символіка української писанки*

Змістовий модуль 2. *Технологічні особливості виготовлення писанок.*

Міжпредметні зв'язки. Курс «Писанкарство» тісно пов'язаний з іншими навчальними дисциплінами образотворчого спрямування. Зокрема такими курсами як «Декоративно-прикладне мистецтво», «Декоративний розпис», «Композиція», «Основи кольорознавства», «Живопис», «Історія мистецтва».

Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів. Кількість змістових модулів визначається метою та змістом програми вивчення дисципліни.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Кон с.	Сам. роб.	Інд. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Символіка української писанки							
Тема1 Історія становлення та розвитку писанкарства в Україні.	14	2	2			5	5
Тема 2. Символіка кольору та орнаментики писанки.	6		2			2	2

Тема 3. Писанка в системі вірувань та обрядів в Україні.	6		2			2	2
Тема 4. Регіональні особливості декорування писанок.	8		4			2	2
Разом за змістовим модулем 1	34	2	10			11	11
Змістовий модуль 2. Технологічні особливості виготовлення писанок.							
Тема 5. Техніки та матеріали в писанкарстві.	13	2	4			2	5
Тема 6. Традиційні техніки писанкового розпису.	6		2			2	2
Тема 7 Сучасні декоративні техніки в писанкарстві.	9		2			5	2
Разом за змістовим модулем 2	28	2	8			9	9
Усього годин	62	4	18			20	20

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку писанкарства в Україні. <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з інструментами для писанкарства • Робота з матеріалами та вивчення прийомів воскового розпису • Підготовка барвників. 	2
2	Тема 2. Символіка кольору та орнаментики писанки. <ul style="list-style-type: none"> • Вивчення особливостей роботи з барвниками. • Виготовлення писанок-крапанок. • Створення трьохколірної крапанки в теплій кольоровій гамі. • Створення крапанки в змішаній кольоровій гамі. 	2
3	Тема 3. Писанка в системі вірувань та обрядів в Україні.	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Вивчення символіки орнаментів у писанкарстві. • Замальовування елементів писанкової орнаментики • Виготовлення писанки в техніці «шпилькового» розпису. 	
4	Тема 4. Регіональні особливості декорування писанок. <ul style="list-style-type: none"> • Вивчення регіональних зразків писанок України. • Замальовування зразків писанок. • Виготовлення двох писанок за зразками різних регіонів України на вибір студента. 	4
	Разом за змістовим модулем 1.	10

Змістовий модуль 2

№ з/п	Тема	Кількість годин
5	Тема 5. Техніки та матеріали в писанкарстві. <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з особливостями роботи писаками різних типів. • Вивчення специфіки підготовки барвників з природних матеріалів. • Виготовлення писанки способом витравлювання. 	4
6	Тема 6. Традиційні техніки писанкового розпису. <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з різноманітними прийомами написання писанок у техніці лінійного воскового розпису. • Стилiстичні пошуки власних орнаментальних поєднань у писанках. • Створення авторської писанки в змішаній кольоровій гаммі. 	2
7	Тема 7. Сучасні декоративні техніки в писанкарстві. <ul style="list-style-type: none"> • Оздоблення писанок сучасними декоративними техніками. Виготовлення великоднього яйця оздобленого в техніці декупажу. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Виготовлення великоднього яйця оздобленого текстилем (шнури, нитки, тканина). 	
	Разом за змістовим модулем 2.	8

	Разом	18
--	--------------	-----------

Самостійна робота

Змістовий модуль 1.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку писанкарства в Україні. Замальовування зразків писанок різних регіонів України. Підготовка барвників для майбутніх писанок.	
2	Тема 2. Символіка кольору та орнаментики писанки. Вивчення та замальовування елементів писанкової орнаментики. Підготовка, «видування» яєць для писанок.	
3	Тема 3. Писанка в системі вірувань та обрядів в Україні. Опрацювання теоретичного матеріалу по темі.	
4	Тема 4. Регіональні особливості декорування писанок. Пошук та підбір регіональних зразків писанок для подальшого їх відтворення.	
	Разом за змістовим модулем 1.	

Змістовий модуль 2

№ з/п	Тема	Кількість годин
5	Тема 5. Техніки та матеріали в писанкарстві. Виготовлення писака для «шпилькового» розпису.	
6	Тема 6. Традиційні техніки писанкового розпису. Вивчення та замальовування зразків писанок Волині.	
7	Тема 7. Сучасні декоративні техніки в писанкарстві. Підготовка матеріалів для декорування писанок в сучасних	

	техніках.	
		Разом за змістовим модулем 2.

		Разом	20
--	--	--------------	-----------

Індивідуальна робота

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Писанкарство» виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лекційних та практичних занять. Згідно специфіки викладання курсу ІНДЗ має практичне спрямування та творчий характер роботи.

Індивідуальне науково-дослідне завдання з дисципліни передбачає виготовлення серії з трьох авторських писанок у техніці воскового розпису . На виконання ІНДЗ з дисципліни «Писанкарство» відведено 20 г.

4. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення курсу «Писанкарство» з боку викладача пропонується використовувати творчі, проблемно-пошукові методи, пояснювально-ілюстративні, самостійну та індивідуальну роботу студентів, дослідницький метод, а також практичні методи. На практиці викладач, як правило інтегрує методи різних груп, утворюючи універсальні методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної мети.

При проведенні занять з дисципліни «Писанкарство» доцільним є використання у навчальному процесі якомога більшої кількості ілюстративного матеріалу, мультимедійних засобів, та зразків творів декоративно-прикладного мистецтва.

Забезпечення систематичного, повного, точного і оперативного отримання інформації про навчальний процес, відбувається за допомогою способів діагностичної діяльності. Вони дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу. Викладання курсу згідно кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає

діагностику успішності навчання методами контролю. Контроль в свою чергу використовується у двох видах: поточному та підсумковому.

Засобами діагностики успішності навчання з курсу «Писанкарство» є перевірка творчих завдань на практичних заняттях, виконання самостійних завдань, та підсумковий контроль – залік, згідно навчального плану. *Поточна* модульна оцінка визначається як сума оцінок за навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях, та самостійні завдання, ІНДЗ. *Модульний контроль* здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Програмою передбачено дві контрольні модульні роботи з курсу «Писанкарство», що проводяться як у письмовій формі, так і у формі практичної творчої роботи та оцінюються кожна у 30 балів.

Максимальна сумарна оцінка поточних оцінок – 40 балів. 60 балів відводиться на *підсумковий* модульний контроль чи, за вимогою студента залік.

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Писанкарство» здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал (максимально – 100 балів) можна набрати двома способами з урахуванням балів набраних за результатами модульних контрольних робіт без здачі заліку та без врахування цих балів, але зі здачею заліку. В першому випадку поточна семестрова оцінка визначається, як сума трьох складових:

- Сумарної кількості балів за поточний контроль, що включає бали за аудиторні роботи та самостійну роботу студентів (максимально 30 балів);
- Оцінки за індивідуальне науково-дослідне завдання (максимально 10 балів);
- Сумарної кількості балів за модульні контрольні роботи (максимально 60 балів)

У другому випадку (якщо студент протягом семестру не набрав 60 балів за модульний контроль, або хоче підвищити свій рейтинг – ці бали не враховуються) семестрова оцінка визначається як сума наступних трьох складових:

- Сумарної кількості балів за поточний контроль, що включає бали за аудиторні роботи та самостійну роботу студентів (максимально 30 балів);
- Оцінки за індивідуальне науково-дослідне завдання (максимально 10 балів);
- Оцінки за залік згідно навчального плану (максимально 60 балів).

Дисципліна «Писанкарство» є дисципліною по вибору ВНЗ. Вона читається для студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» у 8 семестрі. Дисципліна «Писанкарство» має один заліковий кредит. Останній в свою чергу складаються із трьох модулів, а саме: модуль I - самостійні та аудиторні завдання поточного контролю; модуль II – ІНДЗ; модуль III - модульний контроль. У тому числі I та II модулі вміщують два змістових модулі.

Поточний контроль							Модульний контроль		Загальна кількість балів	
Модуль 1							Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				ІНДЗ №1	МКР 1	МКР 2	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	10			
5	4	4	4	5	4	4				

Поточний контроль загалом становить 40 балів за заліковий кредит, 10 балів з яких відводиться на індивідуальні завдання Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння студентом теоретичного матеріалу, практичних навиків, здатності примінити отримані знання з вивченої дисципліни. Поточний контроль реалізується у формі оцінки на

практичних заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних навчальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Передбачені програмою бали за тему студент може отримати набравши максимальну кількість балів за практичне завдання (3 бали) і бали за самостійну роботу - за теми №2,3,4,6,7 по 1 балу, за теми №1,5 - по 2 бали.

Оцінювання за самостійну роботу проводиться згідно таких критеріїв:

(Змістовий модуль 1, 2) за теми №1, №5 максимально можна отримати по **2 бали**

2 бали за самостійну роботу ставиться, якщо студент повністю опрацював аудиторний матеріал, у повному обсязі та на високому рівні виконав пропоновану самостійну роботу відповідних тем.

1 бал за самостійну роботу ставиться, якщо студент опрацював аудиторний матеріал на належному рівні, виконав пропоновану самостійну роботу відповідних тем, допустивши деякі помилки.

Студент не отримує бали у разі не виконання самостійних робіт відповідних тем.

(Змістовий модуль 1, 2) за теми №2, №3, №4, №6, №7 максимально можна отримати **1 бал**

1 бал за самостійну роботу ставиться, якщо студент опрацював аудиторний матеріал, та на належному рівні виконав пропоновану самостійну роботу відповідних тем.

Студент не отримує бали у разі не виконання самостійних робіт відповідних тем.

Оцінювання за практичні творчі роботи на лабораторних заняттях проводиться згідно таких критеріїв (максимальна кількість 3 бали):

3 – студент володіє системними професійними знаннями в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми на належному рівні. Вміє самостійно обирати оптимальний варіант виконання завдання.

Практичні роботи включають творчий підхід у композиційному і колористичному трактуванні. Майстерно володіє різноманітними писанкарськими техніками. Робота повністю відповідає діючим якісним та кількісним показникам, або може бути кращий від них.

2 - студент з розумінням використовує основні професійні знання, в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми. Виконує завдання з певними відхиленнями від поставлених вимог. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.

1 – студент без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні технічні прийоми і технологічні операції. При виконанні роботи припускається помилок у колористичному та композиційному вирішенні, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лекційних та практичних занять. Згідно специфіки викладання курсу ІНДЗ має практичне спрямування та творчий характер роботи.

Оцінювання ІНДЗ проводиться згідно таких критеріїв (максимальна кількість балів 10):

9, 10 - Творча практична робота відповідає темі, виконана на гарному художньому рівні, технічно бездоганна, включає творчий підхід у композиційному і колористичному трактуванні.

7, 8 - Творча практична робота відповідає обраній темі, композиційно грамотна, з незначними технічними недоліками.

5, 6 - Творча практична робота відповідає обраній темі, але виконана на недостатньому художньому рівні. Технічно недосконала.

3, 4 - Творча практична робота частково висвітлює тему, виконана неохайно, не технічно.

2, 1 - Творча практична робота не висвітлює тему, виконана з грубими порушеннями у композиційному та колористичному трактуванні. Відсутнє знання техніки виконання.

Підсумкове оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи з курсу «Писанкарство» проводяться як у письмовій формі так і у формі практичних творчих робіт. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома студентів не пізніше семи днів після проведення. Оцінка за контрольну роботу вважається позитивною, якщо вона складає не менше 60% максимальної кількості балів. Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

Модульна контрольна робота № 1. Проводиться у письмовій формі з метою виявлення якості засвоєння теоретичних питань у межах залікового кредиту. Максимальна кількість балів – 30. Оцінювання проводиться згідно таких критеріїв:

25 -30 балів студент отримує виконавши завдання на високому рівні. Відповіді повні, з використанням відповідних термінів і понять, присутні передбачені програмою, самостійність суджень, вміння навести приклади.

20-24 бали ставиться, якщо завдання виконане з дотриманням поставлених вимог, відповіді в цілому правильні, але присутнє не впевнене володіння термінами та поняттями, не повністю розкриті окремі моменти питань.

15-19 балів студент отримує виконавши завдання на достатньому рівні, проте, допущені окремі помилки. У відповідях відчувається неточне розуміння змісту, значення термінів і понять, упущена суттєва частина питань.

10-14 балів студент отримує виконавши завдання частково, допущені суттєві помилки в термінології. Відповіді не висвітлюють тему, завдання виконане з грубими помилками.

1-9 балів студент отримує виконавши завдання на неналежному рівні. Відсутнє розуміння термінології, студент не зміг розкрити зміст поставлених питань.

Питання модульного контролю контрольної роботи № 1:

1. Традиційні вірування та обряди пов'язані з писанками та крашанками в Україні.
2. Регіональні особливості декорування писанок.
3. Технологія та матеріали для написання писанок.
4. Гуцульська писанка.
5. Техніка воскового розпису писанок за допомогою писака.
6. Особливості виготовлення писанки-дряпанки.
7. Писанки Волині та Полісся.
8. Технологічні особливості виготовлення писанок в техніці витравлювання.
9. Домінантні мотиви орнаментики української писанки.
10. Технологія фарбування писанок природними барвниками.

Модульна контрольна робота №2 виконується у вигляді творчої практичної роботи і передбачає виготовлення площинної чи об'ємно-просторової декоративної композиції з писанок виконаних у традиційних техніках писанкарства.

Вимоги до творчої контрольної роботи: відповідність заданій темі, володіння основами декоративної композиції. Професійне володіння відповідними техніками. Тема і формат практичної роботи повинні бути вибрані в межах комплексної теми, що пропонується для усієї групи. Композиційно-колористичне вирішення роботи базується на основі

попередньо зробленого на практичних заняттях ескізу, узгодженого з викладачем.

Максимальна кількість балів – 30.

Оцінювання проводиться згідно таких критеріїв:

25 -30 балів студент отримує виконавши завдання на високому художньому рівні. Робота відповідає композиційним, колористичним характеристикам, чітко виконані всі завдання поставлені перед роботою. Присутнє грамотне використання засобів відповідних технік.

20-24 бали ставиться, якщо завдання виконане з дотриманням поставлених вимог, без суттєвих помилок, витримані кольорові відношення, композиція має характеристику закінченого твору, але допущено незначні технічні недоліки.

15-19 балів студент отримує виконавши завдання на достатньому рівні, проте, допущені помилки при виконанні завдання. Присутні помилки композиційного характеру, робота не цілком відповідає поставленим вимогам. В роботі допущено значні технічні недоліки.

10-14 балів студент отримує виконавши завдання частково, порушені вимоги виконання завдання, допущені суттєві помилки в композиційному вирішенні роботи. Порушена кольорова гармонія. Допущені суттєві технічні помилки Не дотримані вимоги щодо оформлення роботи.

1-9 балів студент отримує виконавши завдання на неналежному рівні, колористичне та композиційне вирішення роботи зроблене з грубими помилками. Допущені суттєві помилки, відсутнє розуміння поставлених навчальних завдань, студент не володіє навчальним матеріалом та не може відтворити в повній мірі передбачених технічних прийомів. Роботу виконано неохайно, не технічно.

6. ВИМОГИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ЗАЛІКУ

Залік здійснюється у формі перевірки розуміння студентом програмного теоретичного матеріалу та виконання творчої практичної роботи. Для студента, що складає залік анулюються бали, набрані за модульні контрольні роботи. Завданням заліку є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, здатності творчого використання накопичених знань та навиків при виконанні практичної частини заліку. При оцінюванні практичного завдання заліку враховується розуміння принципів створення декоративної композиції, вміння грамотно використовувати виражальні якості матеріалу та підібрати відповідний колорит, володіння технікою та охайність у виконанні роботи. Максимальна оцінка – 60 балів.

Практична робота на заліку передбачає виготовлення декоративного великоднього віночка з писанок виконаних у традиційних техніках писанкарства.

Питання до заліку.

1. Орнаментика української писанки.
2. Символіка кольору в писанковому орнаменті.
3. Традиційні вірування та обряди пов'язані з писанками та крашанками в Україні.
4. Регіональні особливості декорування писанок.
5. Технологія та матеріали для написання писанок.
6. Гуцульська писанка.
7. Техніка воскового розпису писанок за допомогою писака.
8. Особливості виконання дряпанки.
9. Орнаментика і колорит писанок Волині та Полісся.
10. Технологія декорування писанок в техніці «декупаж».
11. Технологія виготовлення писанок в техніці витравлювання.
12. Техніка «шпилькового» розпису.
13. Фарбування писанок природними рослинними барвниками.

14. Писанки Поділля.

15. Творчість сучасних українських майстрів писанкарства.

Оцінювання проводиться згідно таких критеріїв:

50-60 балів студент отримує виконавши завдання на високому художньому рівні. Відповіді повні, з використанням відповідних термінів і понять, присутні передбачені програмою, самостійність суджень, вміння навести приклади. Творча робота відповідає композиційним, колористичним характеристикам, чітко виконані всі завдання поставлені перед роботою. Присутнє грамотне використання засобів відповідних технік.

40- 49 балів ставиться, якщо відповіді в цілому правильні, але присутнє не впевнене володіння термінами та поняттями, не повністю розкриті окремі моменти питань. Завдання виконане з дотриманням поставлених вимог, без суттєвих помилок, витримані кольорові відношення, композиція має характеристику закінченого твору, але допущено незначні технічні недоліки.

30-39 балів студент отримує виконавши завдання на достатньому рівні, проте, допущені помилки при виконанні завдання. У відповідях відчувається неточне розуміння змісту, значення термінів і понять, упущена суттєва частина питань. У творчій роботі присутні помилки композиційного характеру, робота не цілком відповідає поставленим вимогам. В ній допущено значні технічні недоліки.

20-29 балів студент отримує виконавши завдання частково, допущені суттєві помилки в термінології. Відповіді не висвітлюють тему, завдання виконане з грубими помилками. Порухені вимоги виконання творчого завдання, допущені суттєві помилки в композиційному вирішенні роботи. Присутні суттєві технічні помилки Не дотримані вимоги щодо оформлення роботи.

1-19 балів студент отримує виконавши завдання на неналежному рівні, відсутнє розуміння термінології, студент не зміг розкрити зміст поставлених питань. Колористичне та композиційне вирішення творчої роботи зроблене з грубими помилками. Допущені суттєві помилки в технології, відсутнє

розуміння поставлених навчальних завдань, студент не володіє навчальним матеріалом та не може відтворити в повній мірі передбачених технічних прийомів. Роботу виконано неохайно, не технічно.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис: навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2006. 228 с.
2. Манько В. Українська народна писанкаю. Львів : Свічадо, 2001. 46 с.
3. Прокопович Т.А., Каленюк О.М., Вахрамєєва Г.І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк-Формат», ФПО Покора І.О., 2019. 91 с.
4. Соломченко О. Писанки Українських Карпат. Ужгород: Карпати, 2004. 238 с.

Додаткова література

1. Вахрамєєва Г.І. Писанкарство: методичні вказівки до практичних занять. навчально-методичне видання. Луцьк: Вид-во Поліграфічний центр «Друк Формат», 2016. 24с.
2. Гургула І. Народне мистецтво західних областей України. Київ: Мистецтво, 1966. 80 с.
3. Данченко О. Народні майстри. Київ: Рад. шк., 1982. 128 с.
4. Елиїв З. Двадцять кіп писанок. США: Нью-Йорк, 1994. 31 с.
5. Зелик С. Пише писанки бабуня, пише мама, пишу я: Альбом укр. писанок. Київ: Укр. центр нар. творчості, 1992. 48 с.
6. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ: Либідь, 2005. 280 с.
7. Кара-Васильєва Т. Творці дивосвіту. Київ: Рад. шк., 1984. 175 с.
8. Найдєн О. Орнамент українського народного розпису: витоки, традиції, еволюція. Київ: Наукова думка, 1989. 162 с.
9. Пономарьов А. П. Українська етнографія : курс лекцій. Київ : Либідь, 1994. 315 с.
10. Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і допов. Київ : Кондор, 2018. 436 с.
11. Сєлівачов М. Лєксикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія): навч. посіб. Київ: Редакція вісника "АНТ", 2005. 400 с.
12. Тищенко О. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (ХІІ–ХVІІІ ст.). Київ: Либідь, 1992. 192 с.

Ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.

Українська писанка XV-XVI ст. з колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття

Зразки писанок виконаних в техніці традиційного воскового розпису

Писанки виконані в техніці «протравлювання»

